

ANTI-PESTPROTOCOL

't Blokhuis Hoevelaken
September 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Schoolwaarden
3. Wat verstaan wij onder pesten?
4. Hoe helpen wij?
5. Te verwachten reacties op het aanpakken van pesten
6. Pesten? Dit is onze procedure (overzicht)

1. Inleiding

Voor u ligt het anti-pestprotocol van 't Blokhuus. Hiermee krijgt u inzicht hoe wij op school pesten proberen te voorkomen en de stappen die we nemen als er wel gepest wordt.

Doel van dit anti-pestprotocol:

Dit protocol heeft als doel dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode op 't Blokhuus veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Op de informatieavonden aan het begin van het schooljaar zal het anti-pestprotocol aan de orde worden gesteld.

Bestuur, directie, leerkrachten en de oudergeleding van de medezeggenschapsraad (MR) onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

2. Schoolwaarden

't Blokhuus wil haar leerlingen een aantal elementaire zaken bijbrengen die soms los staan van het onderwijs en soms ertoe behoren. Het draait daarbij onder andere om het bijbrengen van bepaalde normen en waarden, die van grote betekenis zijn voor de manier waarop het kind zich nu en op latere leeftijd in de maatschappij beweegt. Het leren accepteren en waarderen van elkaar, onafhankelijk van ras, geloof, huidskleur en afkomst, ziet het team van 't Blokhuus als een uiterst belangrijke taak. Leren betekent ook het accepteren van bepaalde regels. Tijdens elk schooljaar wordt daar ruim aandacht aan besteed. Omgaan met elkaar, pesten en de schoolregels zijn onderwerpen die met elkaar besproken worden. Er worden afspraken gemaakt met de kinderen, waar ze zich aan moeten houden.

Waar wij voor staan:

- Het meeste onzichtbare vak is kinderen te leren geloven in zichzelf
- Duidelijke hantering van de normen en waarden van de school
- Een kind heeft recht op liefde, begrip, bescherming en hulp
- Je mag anders zijn
- Respect voor de omgeving
- Kinderen hebben een eigen verantwoordelijkheid, mogen daarop aangesproken worden en de consequenties ervan ondervinden
- 't Blokhuus gaat er specifiek vanuit dat ouders hun opvoedende verantwoordelijkheid nemen en zo nodig hierop aangesproken kunnen worden

Om pesten te voorkomen gebruiken wij de Methode Kwink voor sociaal emotionele ontwikkeling.

Bovendien gelden er regels in de groepen waarop men elkaar aanspreekt.

De 3 hoofdregels binnen de school zijn:

- Voor groot en klein zullen we aardig zijn
- Binnen is het wandelgebied maar buiten hoeft dat lekker niet
- Gebruik de spullen waarvoor ze zijn, ruim ze op, dan werkt het fijn

Verder wordt iedere week een onderwerp besproken via de genoemde bakjesmethode.

Ook hanteren we in de hele school de "Stop, hou op" regel. Als een kind een handeling van een ander kind als niet plezier ervaart kan hij/zij dit zeggen en dan dient de ander te stoppen.

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Belangrijk is dat we allemaal alert blijven op de **signalen** uit de praktijk die kunnen duiden op pestgedrag. Voorbeelden van signalen van pestgedrag zijn:

- buiten sluiten
- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- versturen van vervelende tekstberichtjes per sociale media

- leerlingen worden genegeerd

3. Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Wat pesten lijkt, maar plagen blijkt te zijn, zal zichzelf oplossen. Uit een plaagsituatie kan echter een pestsituatie voortvloeien. Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

PLAGEN

- Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.
- Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk.
- Speelt zich af tussen 'gelijken'
- Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook kwetsend of agressief zijn.
- Meestal één tegen één.
- Wie geplaagd wordt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

GEVOLGEN

- Op het moment dat het gebeurt is het niet leuk, maar de pijn gaat snel over.
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

PESTEN

- Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf of na korte tijd).
- Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
- De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).
- Slachtoffer zit vaak in neerwaartse spiraal, waardoor pesters zich op hem richten.

GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om 'bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Kinderen zijn angstig en men vertrouwt elkaar niet. Er is daardoor weinig openheid, spontaniteit en contact met elkaar. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

4. Hoe helpen wij?

- Is er sprake van pesten, dan gaat dat uiteindelijk over een groep betrokkenen. Er zijn meestal vijf partijen die bij pesten een rol spelen: de pester, de gepeste, de zwijgende middengroep, de leerkracht en de ouders. 't Blokhuus probeert alle partijen in een pestsituatie te begeleiden
- De directie wordt in pestgevallen altijd op de hoogte gesteld
- Interne vertrouwenspersonen van 't Blokhuus: Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een interne vertrouwenspersoon nodig. De interne vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en de directie adviseren

Hulp aan de pester

In sommige gevallen is het verstandig om de pester even de gelegenheid te bieden zijn/haar leven te beteren alvorens zijn/haar ouders bij het pestgedrag te betrekken. Wel zullen we de ouders hierover informeren. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Hulp aan de pester kan bestaan uit de volgende punten:

- Een gesprek tussen de leerkracht en het kind waarin voor hem of haar duidelijk gemaakt wordt welk gedrag niet geaccepteerd is en welk gedrag gewenst is. In het gesprek komt naar voren dat het kind bij elke leerkracht terecht kan voor hulp. Iedereen zal het kind ondersteunen in zijn gedragsverandering.
- Een gesprek met de ouders van de pester.
- Vervolggesprekken met leerkracht en/of intern begeleider (IB-er) en/of ouders over de voortgang van gedragsverandering
- Het advies tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining of een andere externe training, gericht op het omgaan met anderen en/of agressie of reguleren van emoties.
- Inschakelen van externe hulp: schoolarts GGD, AMK en bureau Jeugdzorg.

Hulp aan het gepeste kind

Begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag moet er ook gekeken worden naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken tussen de leerkracht en het kind of tussen de interne vertrouwenspersoon en het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland waarin het kind gevraagd wordt naar de voortgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen. Zo weet het gepeste kind ook dat het gehoord wordt.
- Een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Het advies tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining/weerbaarheidstraining.
- Het advies tot het volgen van externe individuele hulp, bijvoorbeeld integratieve kindtherapie en/of speltherapie.
- Het gepeste kind niet over-beschermen. Hiermee plaats je hem/haar in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Het geven van ondersteuning tijdens het buitenspel. Handvatten voor het constructief samenspelen.
- De leerkracht let specifiek op de sociale interactie in de groep o.a. door kritisch te kijken naar groepsindeling bij de verschillende activiteiten.

Hulp aan de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het pesten. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben de kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door zowel leerkracht als ouders met de kinderen te laten praten over hun rol. Daarbij zal er gewezen worden op de verantwoordelijkheid van de leerling zelf.

Hulp aan de leerkracht

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn op school de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leerkracht wordt door de IB-er van de school begeleid in de vorm van het krijgen van advies en achtergrondinformatie over het verschijnsel, de signalen, de oorzaken, de gevolgen en de concrete aanpakmogelijkheden. In een schooljaar worden er team- en bouwvergaderingen gepland waarin de leerkrachten elkaar kunnen helpen en adviseren in een situatie rondom o.a. pesten.

De signalering gebeurt door observatie en met behulp van het sociaal-emotioneel leerling volgsysteem EGGO.

De leerkracht of de IB-er zal, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Hulp aan de ouders

In de brochure 'Pesten op school, hoe ga je er mee om?' staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering door de ouders en zgn. schouderklopjes, wat van zeer groot belang is, kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Informatieve websites over pesten:

www.pestweb.nl, www.aandachtvoorpesten.nl, www.ouders.net, www.kanjertraining.nl,

Boekjes van Bob van der Meer over tegengaan van pesten

5. Te verwachten reacties op het aanpakken van pesten.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

Bij het gepeste kind:

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders of leerkracht, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de zwijgende middengroep:

Het is goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Soms is dit omdat zij angst hebben zelf slachtoffer te worden. Dit is vergelijkbaar met het psychologische fenomeen niet te hulp te schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden. Als het pestprobleem door de leerkracht wordt besproken kan deze groep het pestprobleem ontkennen, bagatelliseren, de gepeste de schuld geven, zeggen dat het maar een grapje is of het slachtoffer bestraffen voor zijn klikken.

Bij de ouders:

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Zij kunnen dit gedrag ontkennen "mijn kind doet dat niet". Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?", geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen zijn van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

6. Pesten? Dit is onze procedure.

Iedere melding van pesten dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Onderstaande stappen zijn erop gericht het pesten zo snel mogelijk te stoppen.

Meld pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht.

In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en worden de groepsregels om pesten te voorkomen samen doorgenomen met de kinderen. Op 't Blokhuus werken wij met de Bakjesmethode van Luc Koning en Coöperatief leren. Iedereen, ook de medeleerling, deelt de verantwoordelijkheid om alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Is er een pestprobleem waar de leerlingen zelf niet uitkomen, dan zal dit in ieder geval eerst bij de leerkracht moeten worden aangekaart. Door een (mede)leerling of door een volwassene. Als er sprake is van een *incidenteel voorval* van pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen (pester en gepeste) en de groep besproken door de groepsleerkracht. De beide ouders worden op de hoogte gebracht, alsmede de directie. Indien nodig wordt er een datum vastgesteld waarop het voorval opnieuw wordt beoordeeld op verbetering.

Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de Intern Begeleider (IB-er) op de hoogte stellen en teamgenoten in verband met toezicht op het plein. Van deze gesprekken wordt verslag gedaan in het (digitale) dossier.

Indien er gegronde vermoedens bestaan van *herhaald* pesten vindt er met de ouders van de pester door de groepsleerkracht, de IB-er en/of de directie een gesprek plaats op school waar zij op de hoogte worden gesteld van de ongewenste gebeurtenissen. Tijdens dit oudergesprek (in latere instantie samen met de pester) zullen er sancties worden besproken als de gemaakte afspraken uit dit gesprek niet worden nageleefd. Leerkracht en ouders proberen nu in goed overleg samen te werken aan verbetering van de situatie.

Ook de ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om stappen af te spreken voor het vervolgtraject en hen in te lichten over de gemaakte afspraken met de pester.

Indien dit noodzakelijk is, worden de ouders van de rest van de groep per brief of mail ingelicht.

In de groep wordt gewerkt aan dit thema.

Het team van leerkrachten wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren en in verband met toezicht op het plein.

Gedacht kan worden aan uitsluiting van de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, gym en excursies, of aan een werkopdracht over dit pestprobleem. Er wordt een vervolgspraak gepland waarin gekeken zal worden hoe de situatie zich ontwikkelt, bijvoorbeeld twee weken. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken herhaald van een vervolgtraject en vastgelegd in een verslag voor het (digitale) dossier. Leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.

In het gesprek met de ouders van het gepeste kind worden termijnen vastgesteld. Er wordt ook hier een verslag van gemaakt door de leerkracht in het (digitale) dossier.

Of er noodzaak is de ouders van de rest van de groep in te lichten, bepaalt de groepsleerkracht i.o. met IB en/of directie in elke afzonderlijke situatie.

Dit Anti-pest protocol is, naast de methode 'Kwink' de basis voor onze school met betrekking tot pestgedrag.

Wij zijn ons er echter terdege van bewust dat ieder kind een verschillende aanpak behoeft, met gezien het feit dat ieder kind verschillend is en dat we ook te maken hebben met kinderen die door hun leerproblemen en/of stoornis een specifieke aanpak behoeven.

September 2022